

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

**кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка управління та планування бізнесу»**

на тему:

**«Шляхи підвищення конкурентоспроможності на підприємстві (на
прикладі ТОВ «КОМПАНІЯ АБ СОФТ»»»**

Виконавець
студентка ФЕУП
Варданян А.Є.
Науковий керівник
к.е.н., доцент
Маркітан О.С.

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дипломної роботи. Центральним поняттям, що виражає сутність ринкових відносин є поняття конкуренції. Як економічна категорія, конкуренція - це економічна боротьба, суперництво між відокремленими виробниками продукції, робіт, послуг щодо задоволення своїх інтересів, пов'язаних з продажем цієї продукції, виконаних робіт, наданням послуг одним і тим же споживачам. З точки зору теоретичних основ самого явища, конкуренція є проявом об'єктивних процесів у господарській діяльності: зниження витрат виробництва або задоволення потреб споживачів.

Головна функція конкуренції — завоювати ринок, в боротьбі за споживача перемогти своїх конкурентів, забезпечити одержання сталого прибутку. В цьому контексті особливої уваги потребує вивчення конкурентоспроможності. В країнах з ринковою економікою конкурентоспроможність підприємства є результатом переплетіння факторів, породженим об'єктивним розвитком продуктивних сил і які відображають результати політики великих монополій в боротьбі за якість, ринки збуту і отримання прибутку.

Поняття конкурентоспроможності інтерпретується і аналізується в залежності від економічного об'єкту або сегменту який розглядається. Є певні відмінності й у конкурентоспроможності підприємств ІТ – сектору. Конкурентна боротьба в цьому сегменті є напруженою, динамічною та непередбачуваною. Постійно існує ймовірність того, що один з операторів ринку запропонує технологічну інновацію, і внаслідок цього всі попередні розробки стануть абсолютно нецікаві споживачам. Однак через деякий проміжок часу інші розробники запропонують власні варіанти нового продукту з використанням цінових та нецінових методів конкурентної боротьби. Відтак будь-яке підприємство ІТ – сектору має постійно слідкувати за ситуацією на ринку та гнучко реагувати на зміни.

Конкурентоспроможність підприємств ІТ – сектору можна визначити,

як реальну та потенційну спроможність, а також наявні для цього можливості підприємства вивчати та створювати попит і нові ринки, проектувати, виготовляти та реалізувати інноваційні продукти, які за своїми параметрами більш прийнятні для користувачів, ніж продукти конкурентів.

Питанням теорії та методології конкурентоспроможності підприємства та управління конкурентними перевагами присвячено роботи таких дослідників як М. Портер, Р.А. Фатхутдінов, А.Ю. Юданов, В.А. Павлова, О.Г. Янковий, В.А. Карпов, Т.Ф. Косянчук, Ю.М. Хвевик, А.І. Ковальов. В той самий час дослідження щодо сфери інформаційних технологій знайшли своє відображення у роботах О.А. Більовській, С. А. Горбаченко, Б.О. Ходакевича та інших.

Метою дипломної роботи є обґрунтування напрямів розвитку підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності в сучасних ринкових умовах.

Завдання дипломної роботи:

- розглянути теоретичні питання щодо предмету дослідження;
- провести аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства;
- здійснити кон'юнктурний аналіз ІТ- ринку;
- дослідити поточний конкурентний стан підприємства;
- провести SWOT – аналіз;
- визначити резерви зміцнення конкурентоспроможності підприємства за рахунок розробки додатків для «App Store»;
- обґрунтувати інвестиційний план проекту;
- розрахувати критерії оцінки ефективності проекту;
- визначити шляхи мінімізації проектних ризиків.

Об'єктом дослідження виступають процеси обґрунтування проекту підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні методи та практичні заходи, які спрямовано на підвищення конкурентоспроможності підприємства ІТ - сектору.

Методи дослідження. Як теоретичний базис використовувалися загальнонаукові методи: системний, формально-логічний, метод аналізу і синтезу. Для практичних досліджень використовувалися горизонтальний і порівняльний аналіз на базі фінансової звітності ТОВ «АБ СОФТ», а також методи угруповань та інші статистичні методи. Обрані методи дають можливість порівнювати, групувати та аналізувати дані. Розрахунки проекту спільної діяльності провадилися з використанням програмних продуктів «Project Expert» і «Exel».

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні документи, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій та періодичних видань, дані електронних ресурсів, результати маркетингових досліджень консалтингових агенцій щодо стану ІТ – ринку, статистичні дані, а також дані бухгалтерського, управлінського й аналітичного обліку ТОВ «АБ СОФТ».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (68 найменувань) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок. Основний зміст викладено на 82 сторінках. Робота містить 22 таблиці, 10 рисунків.

Публікація. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю в журналі «Науковий вісник Одеського національного економічного університету» за темою «Конкурентні переваги підприємств ІТ- сектору».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади конкурентоспроможності сучасних підприємств» визначено теоретичні основи конкуренції та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, розглянуто методологію оцінки конкурентоспроможності, визначено особливості конкуренції на ІТ - ринку.

У другому розділі «Аналіз конкурентного стану ТОВ «АБ СОФТ»» проаналізовано фінансово-господарську діяльність підприємства, проведено кон'юнктурну оцінку ІТ – ринку та його окремих сегментів, проаналізовано конкурентні позиції підприємства, проведено СВОТ- аналіз.

У третьому розділі «Оцінка ефективності проекту зміцнення конкурентоспроможності ТОВ «АБ СОФТ»» запропоновано проект розробки власних мобільних додатків, проведено оцінку економічної ефективності проекту, проаналізовано можливі ризики та запропоновано заходи щодо їхньої мінімізації.

ВИСНОВКИ

Розглянувши теоретичні питання рівня конкурентоспроможності підприємств, а також застосування методів її підвищення на прикладі ТОВ «АВ soft», в роботі зроблено наступні висновки:

1. ТОВ «АВ SOFT» (далі АВ Soft) входить до числа найбільш відомих розробників програмного забезпечення. Вона об'єднує висококваліфіковану команду розробників програмного забезпечення. Підприємство позиціонує себе як аутсорсингова компанія і заснована в 2011 році. Створена на базі підприємства широкого профілю, де крім послуг програмування був продаж комп'ютерної техніки, сервісного обслуговування та інші. Сьогодні АВ Soft охоплює всі етапи життєвого циклу розробки: від інженерної до гарантованої якості продукту після випуску. Інші види діяльності залишились, але займають другорядне значення.

2. Валовий обсяг виконаних послуг збільшився за період що аналізується в 2,14 рази. Свого піку він досяг у 2017 року. Цей ріст пов'язаний здебільшого з ростом кількості юридичних осіб, які уклали договір на послуги компанії. Серед причин такого зростання слід зазначити освоєння нових ринків збуту аутсорсінгу для іноземних компаній та велика кількість замовлень від приватних та державних структур на заміну російського програмного забезпечення. В результаті за 2 роки обсяг продажу зріс на 175,9 млн. грн.
3. Разом з ростом обсягів продажу росли і витрати підприємства. Так при рості обсягу продажу на 114%, собівартість реалізованої продукції зростає на 193,4%, а умовно-постійні витрати на 212,2%. В результаті фінансовий результат від операційної діяльності зменшився на 53,8%.
4. Проведений аналіз ліквідності свідчить, що за всіма основними показниками ліквідність підприємства знаходиться на прийнятному рівні. Дещо менші ніж нормативні показники загального коефіцієнту ліквідності та маневреності не є критичними і пояснюються специфікою діяльності підприємства. В той же час слід зазначити відсутність позитивної динаміки показників ліквідності, платоспроможності та прибутковості.
5. Аналіз ринку та конкурентних позицій підприємства показав, що разом з аутсорсом необхідно також виходити на ринок із власними продуктами. Відтак, для утримання власних позицій на ринку, ТОВ «AB SOFT» необхідно насамперед реалізовувати наявні можливості. Насамперед це стосується просування власного бренду, а також створення підрозділу для власних розробок з подальшим продажем за допомогою «App Store».
6. Кошториси інвестиційних та операційних витрат показали, що для організації «Apple офісу» необхідно здійснити стартові витрати у сумі 135 тис. грн., а також найняти персонал з 6 осіб з фіксованим окладом (загальна сума витрат – 41 тис. грн.) та змінною частиною (50% від обсягу продажу на весь офіс).

7. Результати розрахунку грошових потоків показали, що для реалізації плану створення «Apple-офісу» необхідно залучити 240 тис. грн., що при наявності зайвої ліквідності можна без проблем здійснити за рахунок власних коштів. В результаті кеш-фло набуває позитивних показників з самого початку реалізації проекту. Наведений план з доходів свідчить, що вже починаючи з другого кварталу підприємство буде отримувати прибуток від нового напрямку бізнесу, а наприкінці 2019 року прибуток досягне планових значень у розмірі 661,4 тис. грн. у розрахунку на квартал.
8. Згідно розрахунків інтегральних показників ефективності проекту, при ставці дисконтування у 28% дисконтований період окупності складе 7 місяців. Чистий приведений дохід складе 5581 тис. грн., що згідно даних, наведених в розділі 2 відповідає приблизно 7% даного сегменту ринку, тоді як теперішній рівень складає приблизно 2%. Тобто це позначиться на рівні конкурентоспроможності АВ soft. Враховуючи також високе значення індексу прибутковості можна зробити висновок, що даний напрямок підвищення конкурентоспроможності доцільно впровадити в практику роботи підприємства.
9. Розрахунок умов беззбитковості показав, що мінімально можливим рівнем продажу на кінець першого року реалізації проекту буде 3606 завантажень в місяць, а в розрахунок операційного плану можливий рівень завантажень на той же період складає 12500. Тобто ми маємо зону безпеки у 8894 завантажень (246,6% від порогу рентабельності). Це безумовно свідчить про резерви запобігання можливих ризиків.

АНОТАЦІЯ

Варданян А.Є. Шляхи підвищення конкурентоспроможності на підприємстві (на прикладі ТОВ «КОМПАНІЯ АБ СОФТ»), кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня зі спеціальності: «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка планування та управління бізнесом»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємства.

Проаналізовано організаційну структуру та фінансово-господарську діяльність підприємства та його конкурентний стан на ІТ - ринку, обґрунтовано доцільність створення підрозділу для розробки додатків для «App Store».

Запропоновано проект зміцнення конкурентоспроможності, визначено інвестиційні та операційні витрати, проведено оцінку економічної ефективності проекту, проаналізовано можливі ризики та запропоновано заходи щодо їхньої мінімізації.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, ІТ – сектор, мобільні додатки, ефективність, ризики.

ANNOTATION

Vardanyan A.E. Ways to increase competitiveness of the company (example of COMPANY AB SOFT LTD)
qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock-taking activity" under the master's program "Economics of Management and Business Planning"
Odessa National Economic University, Odessa, 2018

The paper considers theoretical and practical aspects of enterprise competitiveness.

The organizational structure and financial and economic activity of the enterprise and its competitive position in the IT market are analyzed, the feasibility of creating a unit for developing applications for Arr Store is substantiated.

The project of strengthening of competitiveness was proposed, investment and operational costs were determined, the project's economic efficiency was evaluated, the risks analyzed and measures to minimize them were proposed.

Key words: competition, competitiveness, IT sector, mobile applications, efficiency, risks.